

INSTITUTUL NAȚIONAL DE JUSTIȚIE

MEDIEREA

CURRICULUM

FORMATOR:

Marcel Burlacu,

Mediator,

Președintele Biroului Asociaț de Mediatori

CHIȘINĂU – 2012

I. PRELIMINARII

Medierea reprezintă o variantă alternativă de soluționare a conflictului dintre părți pe cale amiabilă, cu ajutorul unei terțe persoane, în condiții de neutralitate, imparțialitate și confidențialitate. Medierea este o metodă privată, prin intermediul căreia mediatorii, persoane independente și cu o pregătire specială, ajută părțile să-și definească mai clar obiectivele, interesele și le îndrumă astfel încât să construiască împreună variante reciproc avantajoase de soluționare a conflictului. Această modalitate alternativă de soluționare a conflictelor oferă persoanelor oportunitatea de a-și asuma responsabilitatea rezolvării disputelor și de a menține permanent controlul asupra deciziilor care le afectează viitorul. Astfel, se evită aplicarea măsurilor abuzive și deteriorarea relațiilor dintre părți, încurajându-se dialogul, colaborarea și respectul reciproc.

Cursul de față își propune scopul să completeze activitățile de implementare a medierii în Republica Moldova, cu un program de pregătire inițială a mediatorilor care vor realiza în practică cerințele și condițiile medierii.

Cine poate fi mediator? Mediatorul este o persoană imparțială, ce întrunește condițiile stabilite de Legea cu privire la mediere, care are sarcina de a asista părțile în procesul de mediere în vederea soluționării conflictului.

Mediator poate fi orice persoană cu capacitate de exercițiu deplină, care are o bună reputație, nu are antecedente penale, a absolvit cursul de instruire și dispune de calitățile necesare: onestitate, încredere, respect, toleranță, comunicabilitate și altele prevăzute de Codul Deontologic al Mediatorului.

Persoanele care posedă calitățile sus menționate, doresc să devină mediatorii însă nu au pregătire profesională specială în domeniul medierii pot deveni beneficiari ai cursului Medierii inițiat de instituția acreditată de Ministerul Justiției.

Mediatorul este independent în activitatea sa și se supune numai prevederilor legislației în vigoare.

Curriculumul la Mediere se axează pe trei niveluri, cu divers grad de complexitate: cunoaștere, aplicare, integrare. Nivelul cunoașterii presupune acumularea cunoștințelor teoretice. Ținând cont de faptul că audienții INJ sunt cu diferite niveluri de cunoștințe, vor parcurge fiecare treaptă, ținând cont de obiectivele propuse. Aplicarea presupune capacitatea de a interpreta corect și sistemic informațiile oferite, capacitatea de a depista asemănări și deosebiri dintre diferite forme de soluționare a conflictelor, de a lista avantajele soluționării conflictului prin mediere. Integrarea presupune aptitudinile de aplicare în practică a cunoștințelor teoretice referitoare la soluționarea constructivă a situațiilor conflictuale, ținând cont de legea în vigoare, manifestarea atitudinilor și aptitudinilor personale față de procesul de mediere.

Un aspect deosebit de important se referă la modalitățile de predare ale acestui curs. Spre deosebire de procesul de învățare clasic, nu putem instrui mediatorii în plan teoretic, ignorând posibilitatea de punere în practică imediată a informațiilor acumulate. Ceea ce presupune faptul, că acest curs este organizat sub forma unor activități interactive în care predarea și formarea capacităților de lucru decurg concomitent.

II. OBIECTIVE GENERALE ALE MODULULUI:

La sfârșitul cursului audienții vor putea:

La nivel de cunoaștere și înțelegere:

- să definească termenii de bază cu privire la procesul de mediere penală și civilă (mediator, părți implicate în conflict, victimă, infractor, acord de împăcare etc.);
- să determine obiectivele medierii;
- să distingă formele medierii;
- să descrie evoluția instituției medierii;
- să relateze despre importanța instituției medierii;
- să descrie procesul de mediere și efectele acestuia;
- să distingă drepturile și obligațiile mediatorului.

La nivel de aplicare

- să argumenteze particularitățile aplicării procesului de mediere;
- să argumenteze necesitatea instituției medierii;
- să analizeze esența principiilor medierii;
- să interpreteze teoriile privind medierea;
- să organizeze procesul de mediere;
- să aplice metodele și tehnicile de mediere;
- să manifeste înțelegere față de problemele participanților la procesul medierii;
- să diagnosticheze și să faciliteze procesul de soluționare a conflictului;
- să organizeze ședințele de mediere în condiții de siguranță pentru participanții la litigiu.

La nivel de integrare:

- să perceapă adecvat situațiile și comportamentele pentru elaborarea unor tactici comportamentale adecvate;
- să organizeze și să monitorizeze procesul de mediere;
- să stabilească și să mențină relații comunicative constructive între părți;
- să utilizeze adecvat limbajul verbal, paraverbal și non-verbal;
- să recepționeze, să interpreteze și să ghideze corect soluționarea situațiilor de conflict;
- să diferențieze, să interpreteze obiectiv manifestările interlocutorilor;
- să autoanalizeze și să autoaprecieze reacțiile proprii apărute ca răspuns la comportamentul interlocutorului pentru a nu împiedica procesul de mediere;
- să mențină autocontrolul și autoreglarea emoțiilor, comportamentelor în diferite sisteme relaționale.

III. ADMINISTRAREA DISCIPLINEI

Codul disciplinei	Semestrul	Numărul de ore		Evaluarea
		C	S	
FO	II	-	20	colocviu diferențiat

IV. TEMATICA ȘI REPARTIZAREA ORIENTATIVĂ A ORELOR

a) Tematica și repartizarea orientativă a orelor:

Nr.	Tema	Numărul de ore
1.	Conflictul: dinamica conflictului, identificarea cauzelor conflictului și metodele de soluționare a conflictelor	2 ore
2.	Cadrul juridic al Medierii: național și internațional .Medierea: Dimensiuni, obiective și coordonate definitorii	2 ore
3.	Avantajele medierii în raport cu alte modalități de soluționare a conflictelor (arbitrajul, litigiul etc.)	2 ore
4.	Etapele procesului de mediere	2 ore
5.	Metode, stiluri, abilități și tehnici de mediere. Etapele procesului de mediere. Actele de documentare a activității de mediere	4 ore
6.	Medierea în cadrul procesului penal	2 ore
7.	Medierea în cadrul procesului civil	6 ore
	TOTAL	20 ore

V. OBIECTIVE DE REFERINȚĂ ȘI CONȚINUTURI

Obiective de referință	Conținuturi
<ul style="list-style-type: none"> - să definească conceptul de conflict; - să evidențieze și să identifice felurile de conflicte; - să compare diferite forme de manifestare a conflictelor; - să evidențieze structura conflictului; - să diagnosticheze semnele de apariție a conflictelor; - Să determine particularitățile personalității conflictogene; - să identifice sursele conflictelor; - să explice funcțiile conflictelor; - să delimiteze metodele de soluționare a conflictelor. 	<p>1. Conflictul: dinamica conflictului, identificarea cauzelor conflictului și metodele de soluționare a conflictelor:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Definiții ale conflictului - Taxonomia, structura conflictului - Stiluri și conduite în situații de conflict - Particularitățile personalității conflictogene - Surse ale conflictelor - Semne de apariție a unui conflict - Funcțiile conflictului - Metode de soluționare ale conflictului: directe, indirecte
<ul style="list-style-type: none"> - să definească conceptul de justiție restaurativă; - să delimiteze formele justiției restaurative; - să identifice principiile specifice justiției restaurative; - să analizeze conceptul de mediere; - să aprecieze importanța principiilor medierii; - să diferențieze teoriile referitoare la procesul de mediere; - să analizeze specificul implementării instituției medierii în diverse țări; - să compare formele medierii; - să analizeze specificul medierii cu copiii și adulții; - să deducă care sunt obiectivele medierii; - să analizeze drepturile și obligațiile mediatorului / părților implicate în conflict. 	<p>2. Medierea: dimensiuni, obiective și coordonate definitorii:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Conceptul justiției restaurative și formele acesteia - Conceptul de mediere - Principiile medierii - Istoricul medierii - Teorii referitoare la mediere - Instituția medierii în alte țări - Formele medierii: medierea directă și cea indirectă - Medierea în cauzele cu minorii / adulții - Obiectivele medierii - Drepturile și obligațiile mediatorului / părților implicate în conflict
<ul style="list-style-type: none"> - să identifice poziția și rolul medierii în procesul civil și penal - Să diferențieze procedura de mediere în cauzele civile și penale; - să analizeze legea cu privire la mediere; - să compare legislația diferitor țări cu privire la procesul de mediere; - să analizeze actele normative ce țin de conținut, procedură și consecințe ale medierii; - să determine competența mediatorului în cauzele civile și penale; - să analizeze temeiurile și procedura inițierii 	<p>3. Cadrul juridic al Medierii:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Medierea - instituție a dreptului civil, penal și de procedură penală - Legea cu privire la activitatea de mediere - Reglementarea Medierii în documentele internaționale - Recomandarea nr. 19 (99) a Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei pentru Statele membre cu privire la mediere în cauzele penale, adoptată la 15 septembrie 1999 la cea de-a 69-a întâlnire a reprezentanților miniștrilor - Instituția medierii în legislația altor țări

<p>procesului de mediere;</p> <ul style="list-style-type: none"> - să analizeze reglementările Medierii în documentele internaționale; - să stabilească efectele juridice ale împăcării. 	<ul style="list-style-type: none"> - Reglementarea Medierii în legislația națională - Împăcarea - cauză care înlătură răspunderea penală și consecințele condamnării (Art. 109 Cod penal). - Împăcarea părților prin aplicarea medierii (art. 276 al. 7 Cod procedură penală). - Întrevederea mediatorului cu persoana reținută sau arestată (art. 187 al. 7 Cod procedură penală). - Legea cu privire la mediere în cauzele penale <p>Alte acte normative ce țin de conținutul, procedura și consecințele medierii.</p>
<ul style="list-style-type: none"> - să identifice condițiile pentru a soluționa conflictul prin intermediul medierii; - să delimiteze scopul, temeiurile și modalitățile alternative de soluționare a conflictelor; - să definească conceptul de arbitraj, litigiu, negociere; - să delimiteze felurile intervenienților în situațiile de conflict; - să stabilească asemănările și deosebirile dintre diferite modalități de soluționare a conflictelor. 	<p>4. Avantajele medierii în raport cu alte modalități de soluționare a conflictelor (arbitrajul, litigiul, negocierea etc.):</p> <ul style="list-style-type: none"> - Procesul de rezolvare a conflictelor prin mediere - Compararea procesului de mediere cu alte modalități de soluționare a conflictelor
<ul style="list-style-type: none"> - să argumenteze rolul și importanța activității de pre mediere; - să analizeze etapele procesului de mediere; - să identifice fazele procesului de premediere; - să determine care sunt condițiile necesare pentru desfășurarea procesului de pre mediere; - să identifice condițiile de inițiere a procesului de mediere; - să analizeze deosebirile dintre diferite etape ale medierii; - să stabilească care sunt actele necesare pentru a organiza o ședință de mediere; - să identifice cât mai multe posibilități de colectare a datelor, - să concretizeze rolul întrebărilor de tip închis și deschis; - să analizeze obiectiv situațiile de conflict, pentru a putea identifica problema; - să determine care sunt tehnicile de încurajare a părților conflictului pentru a-și exprima interesele 	<p>5. Etapele procesului de mediere:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Activitățile pre mediere: <ul style="list-style-type: none"> • Organizarea și desfășurarea întâlnirilor preliminare • Decizia de a media • Planificarea contextului • Completarea actelor necesare • Organizarea spațiului pentru mediere Etapa 1. Inițierea medierii: <ul style="list-style-type: none"> • Explicarea procesului de mediere și a rolului mediatorului • Explicarea regulilor ce trebuie respectate pe parcursul medierii • Identificarea întrebărilor participanților Etapa 2. Identificarea problemelor <ul style="list-style-type: none"> • Culegerea informațiilor • Identificarea problemelor • Relevarea intereselor neexprimate Etapa 3. Elaborarea planului de negociere <ul style="list-style-type: none"> • Formularea problemelor

<p>și nevoile;</p> <ul style="list-style-type: none"> - să identifice care sunt fazele procesului de mediere propriu-zisă; - să întocmească acorduri de mediere; - să stabilească care este procedura de încheiere a procesului de mediere; - să analizeze posibilitățile de implementare a acordului de împăcare. 	<ul style="list-style-type: none"> • Asigurarea acceptării problemelor • Stabilirea ordinii discuțiilor <p><i>Etapa 4. Crearea unei înțelegeri reciproce și formularea alternativelor</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Gestionarea climatului emoțional • Identificarea pozițiilor și intereselor • Formularea intereselor comune • Clarificarea presupunerilor • Formularea criteriilor pentru soluțiile posibile • Identificarea soluțiilor • Verificarea fezabilității soluțiilor propuse • Negocierea soluțiilor propuse • Evaluarea <p><i>Etapa 5. Încetarea procesului de mediere</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Decizia de a finisa medierea • Formularea acordului (pașii de implementare și responsabilitățile) • Încheierea formală a medierii • Scrierea acordului • Planificarea procesului de implementare a acordului.
<ul style="list-style-type: none"> - să identifice metodele de mediere; - să determine mijloace de stabilire a relațiilor de încredere; - să identifice specificul tehnicii de ascultare activă; - să stabilească care este esența parafrazării; - să clarifice modul de formulare a întrebărilor; - să identifice care sunt tehnicile de menținere a discuției; - să concretizeze rolul înrunerilor separate ale părților implicate în conflict; - să compare tehnicile de mediere; - să analizeze posibilitatea implicării părților terțe în procesul de soluționare a conflictelor; - să analizeze avantajele și dezavantajele utilizării tehnicilor de comunicare asertivă; - să identifice tehnici de lucru cu persoane dificile sau/și cu emoții puternice. 	<p>6. Metode, abilități și tehnici de mediere:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Stabilirea relațiilor de încredere - Ascultarea activă - Parafrazarea - Formularea întrebărilor, tipuri de întrebări - Explicarea și interpretarea - Menținerea discuției, gestionarea procesului - Focalizarea pe interesele interlocutorului - Întruniri separate - Proiectarea viitorului în baza acordului - Aprecierea realității - Analiza alternativelor - Implicarea părților terțe - Folosirea pauzei - Schimbarea atitudinilor - Lucrul cu persoane dificile sau/și cu emoții puternice
<ul style="list-style-type: none"> - să identifice cauzele penale în procesul cărora poate fi inițiată procedura medierii; - să delimiteze esența și particularitățile medierii penale; - să identifice procedura de inițiere a medierii 	<p>7. Medierea în cadrul procesului penal:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Cauzele penale în procesul cărora poate fi inițiată procedura medierii - Posibilitatea aplicării procedurii medierii în cauzele penale - Inițierea medierii

<p>penale;</p> <ul style="list-style-type: none"> - să identifice cazurile de amânare, eşalonare și restituire a taxei de stat; - să deducă rolul instanței de judecată și a organului de urmărire penală în procesul de inițiere a medierii; - să clarifice regulile de repartizare a cazurilor de mediere penală; <ul style="list-style-type: none"> - să analizeze procedura de prezentare a acordului de împăcare la organul de urmărire penală sau în instanța de judecată; - să identifice efectele acordului de împăcare; - să analizeze cazurile de încetare a urmăririi penale drept consecință a semnării acordului de împăcare; - să identifice cazurile respingerii acordului de împăcare și efectele (consecințele) lui; - să clarifice procedura medierii și intrarea în vigoare a sentinței de condamnare. 	<ul style="list-style-type: none"> - Rolul instanței de judecată și a organului de urmărire penală în procesul de inițiere a medierii <ul style="list-style-type: none"> - Sesizarea mediatorului - Forma procesuală a sesizării - Oferirea de informații mediatorului - Formele de informare a mediatorului - Confidențialitatea informațiilor - Procedura penală (urmărirea penală sau examinarea cauzei penale în instanță) și procesul medierii <ul style="list-style-type: none"> - Prezentarea acordului de împăcare la organul de urmărire penală sau în instanța de judecată <ul style="list-style-type: none"> - Examinarea acordului de împăcare în ședințele judiciare sau în cadrul urmăririi penale <ul style="list-style-type: none"> - Mediatorul în ședința de judecată sau în cadrul urmăririi penale <ul style="list-style-type: none"> - Ascultarea părților referitor la respectarea cerințelor procesuale de încheiere a acordului de împăcare <ul style="list-style-type: none"> - Admiterea acordului de împăcare și efectele (consecințele) ei <ul style="list-style-type: none"> - Încetarea urmăririi penale - Cauzele respingerii acordului de împăcare; - Respingerea acordului de împăcare și efectele (consecințele) lui <ul style="list-style-type: none"> - Procedura medierii și intrarea în vigoare a sentinței de condamnare
--	--

VI. SUGESTII METODOLOGICE

Metodele aplicate la mediere trebuie să urmărească dobândirea de abilități complexe și anume trebuie să fie metode orientate spre dezvoltarea și îmbunătățirea abilităților profesionale și abilităților conexe celor aplicate în cadrul medierii. În special, metodele folosite trebuie să fie orientate să ajute participanții să învețe, integreze și aplice cunoștințele și abilitățile incluse în programul trainingului. Pentru aceasta instruirea trebuie să fie organizată în așa fel încât să includă o varietate cât mai mare de metode. Alegerea metodelor trebuie să fie făcută în funcție de obiectivele activității, conținut, mijloacele disponibile, specificul contingentului de participanți.

Sugestiile metodologice indicate în prezenta lucrare nu trebuie văzute ca elemente obligatorii ce trebuie incluse în fiecare program de training. Mai degrabă, acestea trebuie să fie considerate și aplicate în fiecare instruire concretă ținând cont de circumstanțele trainingului.

Cu toate acestea, metode ca prelegerea (sau, după caz, lecturile individuale), exercițiile în scris (eseurile), simulările și jocurile de rol trebuie să fie elemente obligatorii ale oricărui training. După posibilități, training-ul ar fi bine să includă vizionarea materialelor video ce conțin secvențe de mediere sau participarea la o mediere reală. Aceste metode oferă cadrul de însușire, pe de o parte, a elementelor de conținut, iar pe de altă parte, de a exersa atitudini și abilități punând participanții în situația concretă de a aplica acel conținut.

Metodele propuse necesită muncă individuală, în perechi sau în grup. Munca în echipe trebuie organizată astfel încât activitatea să corespundă ritmului de lucru și competențelor participanților. Grupele, de regulă, trebuie să fie flexibile. Participanții trebuie să aibă roluri diferite. În lucrul în echipe trainerul joacă rolul de ghid, observator.

Deși în pedagogie există o varietate mare de metode interactive, pentru un training de mediere cele mai potrivite sunt următoarele:

Jocul de rol, care implică distribuirea unor roluri participanților și pe care ei trebuie să le interpreteze. Participanții trebuie să aibă oportunitatea de a participa cel puțin în cinci jocuri de rol, în două dintre ele având calitatea de mediator, iar în altele calitatea de părți. Pe parcursul aplicării jocului de rol participanții de asemenea trebuie să aibă oportunitatea de a participa și în calitate de observator. Jocurile de rol trebuie să fie observate de către instructor. E de dorit ca un instructor să nu observe simultan mai mult de două jocuri de rol. La sfârșitul fiecărui joc de rol instructorii trebuie să-și prezinte observațiile lor, iar participanții trebuie să aibă oportunitatea de a se împărtăși cu experiențele lor și de a pune întrebări.

Simularea medierii este o metodă care are la bază jocul de rol, însă este mult mai complexă decât acesta. Se folosește deja spre sfârșitul trainingului.

Studiul de caz poate fi o metodă deosebit de eficientă pe de o parte pentru „întărirea” materialului predat, iar pe de altă parte pentru achiziționarea și dezvoltarea unor abilități de gândire prin faptul că participanții sunt puși să rezolve o situație concretă conform celor învățate.

Brainstormingul este destinat pentru a produce o gamă largă de idei asupra unor subiecte, în ansamblul de argumentare pentru a găsi soluții la o problemă.

Lecturarea unor texte poate fi combinată cu metoda Sistemului Interactiv de Notare pentru Eficientizarea Lecturii și Gândirii, care oferă o citire mai profundă în comparație cu simpla lectură. În varianta sa clasică metoda constă în citirea unui text, notându-se pe marginea lui prin anumite simboluri patru lucruri diferite: enunțuri noi; enunțuri cu care cititorul nu este de acord; neclaritățile, comentariile, întrebările; enunțuri cu care cititorul este de acord. Acestea însă pot fi adaptate, în funcție de nevoile de învățare.

Discuția este o metodă prin care participanții se pot încadra în dezbaterile unor probleme ce țin de cele învățate și să tragă concluzii echilibrate și argumentate.

După cum s-a menționat anterior, din training nu pot lipsi și asemenea metode cum ar fi prelegerea (sau lecturarea), vizionarea unor casete video sau medierea pe viu cu analiza ulterioară a celor observate.

La alegerea metodelor și, respectiv, a exercițiilor și activităților de instruire se va avea în vedere succesiunea următoarelor momente: exerciții de spargere a gheții, exerciții specifice temei, tehnici de autoevaluare și încheiere. Derularea activităților trebuie să fie ghidate în așa fel încât să se asigure un respect pentru diversitatea opiniilor, încurajarea permanentă a participanților, stimularea dinamicii instruirii și a implicării tuturor participanților. Fiecare participant trebuie să obțină o atenție și feed back individualizat. În sfârșit, trainerii trebuie să fie atenți la nevoile de învățare exprimate de participanți.

VII. SUGESTII PENTRU LUCRUL INDIVIDUAL AL AUDIENTULUI

<i>SUBIECTE/PROBLEME</i>	<i>MODALITĂȚI DE REALIZARE</i>	<i>MODALITĂȚI DE EVALUARE</i>
1. Necesitatea implementării instituției medierii în Republica Moldova	a) elaborarea de referate în baza practicii naționale și internaționale	a) suținerea publică a rezumatului în cadrul unui seminar-dezbatere;
2. Competențe necesare pentru a fi mediator	a) Exersarea competențelor necesare pentru a exercita rolul de mediator	a) Simularea unor situații de mediere în cadrul unui seminar aplicativ;
3. Respectarea principiului confidențialității în cadrul procesului de mediere	a) analiza Codului Deontologic al Mediatorului; b) stabilirea temeiurilor de nerespectare a confidențialității	a) prezentarea unor studii de caz și confruntarea pozițiilor;

NOTĂ: Pentru realizarea obiectivelor tuturor conținuturilor din curriculum, audientul va realiza forme de activitate individuală, precum:

- studiul notițelor de curs, ale suporturilor de curs și manualelor în bibliotecă;
- consultarea comentariilor și a dicționarelor de specialitate;
- studiul suportului normativ curent, publicat în „Monitorul Oficial al Republicii Moldova”;
- accesarea, acumularea și studiul informației din rețeaua Internet și din alte surse accesibile.

VIII. EVALUAREA DISCIPLINEI

1. Evaluarea curentă a rezultatelor academice

- Participarea audienților în cadrul activităților practice (răspunsuri orale, participare la dezbateri, prezentări de rapoarte/comunicări/ informații)
- Probe scrise: două testări obligatorii care vor conține sarcini de mai multe niveluri cu:
  - obiective la nivel de cunoștințe;
  - obiective la nivel de capacități;
  - obiective la nivel de competențe profesionale și atitudini.
- Pregătirea unui referat științific și/sau aplicativ pe o problemă propusă pentru activitățile individuale

În cadrul activităților practice se va realiza:

- Activități de grup;
- Sudii de caz;
- Simulări;
- Însușirea și aplicarea corectă a terminologiei legate de procesul de rezolvare a conflictelor;
- Studiu individual al literaturii de specialitate, a experienței naționale și internaționale din domeniu;
- Modelări de situații concrete.

Mostră de test:

Selectați răspunsurile corecte. Argumentați opțiunea.

1. Mediere este:

1. o modalitate de constructivă de soluționare a conflictelor;
2. este un proces prin care părților li se oferă posibilitatea de a se concilia prin intermediul unei terțe persoane;
3. un model de soluționare a conflictelor în care se oferă sfaturi utile;
4. un tip de servicii oferit în exclusivitate de persoane cu pregătire juridică ;
5. o modalitate de soluționare a conflictelor în care una din părți câștiga mai mult;
6. o posibilitate pentru mediator de a obține ceea ce-și dorește.

2. Conflictele au rolul:

1. de a dezbină părțile;
2. de a facilita procesul de cunoaștere;
3. de a căuta soluții la problemele cu care ne confruntăm;
4. de a distabiliza situația.

3. Selectați varianta corectă și argumentați răspunsul. Principiile medierii sunt:

- a) legalității;
- b) imparțialității;
- c) confruntării;
- d) evitării
- e) cooperării;
- f) transparenței;
- g) responsabilității.

4. Este adevărat că mediere poate fi direct și indirect? Argumentați răspunsul.

5. Ordonăți fazele procesului de mediere și excludeți ceea ce este în plus:

- a) Crearea unei înțelegeri reciproce și formularea alternativelor;
- b) Elaborarea planului de negociere;
- c) Identificarea problemelor;
- d) Activitățile pre mediere;
- e) Încetarea procesului de mediere

6. Ascultarea activă presupune:

- a) Să gesticulezi activ ca interlocutorul să-și da seama că ești atent (ă);
- b) să pui multe întrebări;
- c) să asculți fără a pune întrebări;
- d) să întrerupi interlocutorul atunci când acesta începe să plângă;
- e) să faci glume pentru a destinde situația.

Mostra nr.2

Continuați corect frazele:

1. Principiul confidențialității în procesul de mediere se referă la
2. Mediere reprezintă o modalitate alternativă de
3. Mediatorul nu are și nu poate avea o obligație de rezultat, ci doar de
4. Soluționarea conflictului depinde în mod exclusiv de

Model de test final:

Institutul Național al Justiției
TESTUL nr. 12
pentru examenul la Mediere

Subiectul I Mediere în cauzele penale

- 1.1 Definiți și caracterizați conceptul de mediere în cauzele penale;
- 1.2 Determinați specificul medierii în cauzele penale;
- 1.3 Propuneți metode și tehnici de stabilire a climatului de încredere în cadrul ședinței de pre mediere.

Subiectul II Modalități de soluționare a conflictelor

- 4.1 Explicați esența arbitrajului, negocierii și medierii conflictelor
- 4.2 Stabiliți care sunt asemănările și deosebirile între aceste metode de soluționare a conflictelor
- 4.3 Elaborăți un set de recomandări privind implementarea fiecărui tip de soluționare a conflictelor

IX. REFERINȚE BIBLIOGRAFICE

1. A. Stoica – Constantin, A. Neculau, Psihosociologia rezolvării conflictelor, Iași 1998
2. A. Stoica – Constantin, Conflictul interpersonal, Iași 2005
3. Daniel Shapiro, Conflictele și comunicarea. Ghid practic, Chișinău 1998
4. J. C. Abric, Psihologia comunicării, Iași 2003
5. Helena Cornelius, Shoshana Faire, Știința rezolvării conflictelor, București 1996
6. I. O. Pânișoară, Comunicarea eficientă, Iași 2005
7. Manual de mediere, IRP, Chișinău 2006
8. M. B. Rosenberg, Comunicarea nonviolentă – un limbaj al vieții, București 2005
9. Ș. Pruteanu, Manual de comunicare și negociere în afaceri, Iași 2000
10. Wendy Grant, Rezolvarea conflictelor, București 1998
11. Practici de mediere și conciliere, rezumate, materiale seminarului Promovarea dialogului autonom în România
12. Allison Morris și Gabrielle Maxwell, *Perspectives néo-zélandaises sur la justice des mineurs au Canada* în *Criminologie*, vol. 32, nr. 2, 1999.
13. Heather Strang, *Restorative justice programs in Australia. A Report to the Criminology Research Council*, p. 28, <http://www.aic.gov.au/crc/reports/strang/report.pdf>
14. James Bonta, Suzanne Wallace-Capretta, Jennifer Rooney, *La justice réparatrice: Evaluation du Programme desolutions réparatrices*, Ministère du Solliciteur General du Canada, octombrie 1998, disponibil la [http:// www.sgc.gc.ca](http://www.sgc.gc.ca)
15. Martin Wright apud Christopher Bright, *Tutorial: Introduction to Restorative Justice*, <http://www.restorativejustice.org/intro/tutorial/outcomes/communityserv>.
16. Mark S. Umbreit, Elizabeth Lightfoot și Johnathan Fier, *Legislative Statutes on Victim Offender Mediation : A National Review*, Center for Restorative Justice and Peacemaking, School of Social Work, University of Minnesota, 2001.
17. Mark S. Umbreit, Ph. D., How to Increase Referrals to Victim – Offender Mediation Programs, Fund for Dispute Resolution, 1993
18. Sandra Pavelka O'Brien, *National Survey Looks at States' Development and Implementation of Restorative Justice Policy – Part 3* în *Kaleidoscope of Justice* Volume 1, No. 3 - Spring 2000.
19. Tony F. Marshall, Restorative justice: an overview, Report by the Home Office, Research Development and Statistics Directorate
20. Cf. Anne Seymour - *Restorative Justice/ Community Justice* în Coleman, G., Gaboury, M., Murray, M., Seymour, A., *National Victim Assistance Academy*, June 2002, Office for Victims of Crime
21. cf. Patrick Cunningham and Lawrence C. Trostle, *Victim - Offender Mediation in Alaska* în *Alaska Justice Forum* Summer 1994.
22. cf. Umbreit, Mark S. apud Umbreit, Mark S.; Bradshaw, William, *Victim Experience of Mediating Adult vs. Juvenile Offenders: A Cross-National Comparison* în *Federal Probation Journal*, 1997, 61(4):33-39.
23. *Probation and Mediation in the Slovak Republic* în Newsletter of the European Forum for Victim-Offender Mediation and Restorative Justice, April 2005, Vol 6, Issue 1, www.euroforumrj.org
24. Newsletter European Forum for Victim-Offender Mediation and Restorative Justice, nov 2000, vol.1, Issue 2, www.euroforumrj.org
25. Elizbieta Czwartosz, *Qualifications of mediators between victims and offenders in Poland*, lucrare prezentată la a treia

26. conferință a European Forum for Victim-Offender Mediation and Restorative Justice Restorative Justice in Europe: where are we heading, Budapesta, Ungaria, 14-16 octombrie 2004
27. Newsletter European Forum for Victim-Offender Mediation and Restorative Justice, Vol5, Issue1, www.euroforumrj.org
28. Mediation manual, Madaripur Legal Aid Association New Town, March 2004
29. С. М. Емельянов, Практикум по конфликтологии, Санкт Петербург 2003
30. Кристофер, Л. Смит, Тренинг лидерства, Санкт Петербург 2002
31. Мартин Райт, Восстановительное правосудие – путь к справедливости, Симпозиум, Киев 2007
32. Роберт А. Бэрк Буш, Джозеф П. Фолджер, Что может медиация. Трансформативный подход к конфликту, Киев 2007
33. Чарльз Ликсон, Конфликт семь шагов к миру, Санкт Петербург 1997